

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет соціально-економічної освіти

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол № від « » 2021 р.
Голова Приймальної комісії
_____ Андрущенко В. П.

“Рекомендовано”

Вченою радою Факультету соціально-
економічної освіти
Протокол № від « » 2021 р.
Голова Вченої ради
_____/ Євтух В.Б.

Програма вступного фахового випробування

з соціального забезпечення

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ОР «бакалавр»
на базі здобутого ОР «молодшого спеціаліста/бакалавра»

*галузь знань 23 «Соціальна робота»
спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»
освітня програма «Соціальне інспектування»*

Київ – 2021 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Вступне фахове випробування з дисципліни «Соціальне забезпечення» на базі здобутого освітнього рівня молодшого спеціаліста буде проводитися у формі фахової співбесіди за програмними питаннями.

У ході фахового випробування абітурієнти мають відповісти на запитання, які представляють теоретичну та практичну складову дисциплін, покладених в основу розробки програми вступного фахового випробування.

При висвітленні теоретичного питання абітурієнту необхідно продемонструвати знання щодо сутності діяльності фахівця соціальної сфери, основних проблем різних категорій населення України, які потребують соціальної допомоги та захисту, системи закладів та установ, які надають соціальні послуги різним категоріям населення, етичних принципів соціального обслуговування тощо. Абітурієнт має продемонструвати вміння аналізувати особливості надання різних видів соціальної допомоги згідно з потребами соціально незахищених верств населення, диференціювати зміст діяльності фахівця соціальної сфери відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціальної роботи, добирати адекватні форми та методи соціальної допомоги.

Абітурієнти на початку співбесіди обирають програмні питання і готуються до відповіді упродовж 30 хвилин. Фахову співбесіду проводяться індивідуально з кожним абітурієнтом члени предметної комісії, склад якої затверджений в установленому порядку. Термін проведення співбесіди 10-15 хвилин з кожним із абітурієнтів.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто брав участь у випробуванні.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університе-ту</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
0-99 бали	Низький	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання; виявляє поверхневі теоретичні знання	Абітурієнт виявляє нездатність розв'язання практичних завдань через невміння чіткого визначення мети, розробки та реалізації плану, необізнаність щодо методів та форм відповідної роботи та (або) не спроможність щодо оцінки результату власної діяльності
100-139 балів	Задовільний	Абітурієнт виявляє певну теоретичну підготовку з програмного матеріалу, вміння викласти окремі його положення. Однак, відповіді на питання білету мають фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування, супроводжуються другорядними міркуваннями, що не мають безпосереднього відношення до змісту	В процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт демонструє здатність до вирішення окремих складових визначеної проблеми, володіння певними методами роботи і часткову спроможність до оцінки результату власної діяльності

		запитання	
140-169 балів	Достатній	Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу, вміння послідовного його викладання. У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета	В процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт демонструє здатність використовувати стандартні способи вирішення визначеної проблеми, володіння основними формами і методами роботи, а також спроможність до загальної оцінки результату власної діяльності
170-200 балів	Високий	Абітурієнт виявляє високий рівень теоретичної підготовки, вміння аналізувати літературу зі спеціальності, логічно та послідовно викладати теоретичний матеріал, робити висновки. Дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету	У процесі виконання практичних завдань абітурієнт виявляє здатність формулювати конкретну мету, відповідну суті визначеної проблеми, творчий підхід до розробки та втілення плану її досягнення, вдале володіння необхідними формами і методами роботи, а також спроможність до всебічної оцінки результату власної діяльності

Якщо абітурієнт під час вступного випробування набрав від 0 до 99 балів, то дана кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М.П. Драгоманова.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Тема 1. Соціальна робота як наука та вид суспільної діяльності

Актуальність проблем соціальної роботи на сучасному етапі розвитку України. Особливості соціальної роботи як науки. Об'єкт, суб'єкт та функції соціальної роботи. Соціальна робота в системі наук. Соціальна робота як цілісна система.

Понятійно-категоріальний апарат соціальної роботи Міждисциплінарний характер понятійно-категоріального апарату соціальної роботи. Зміст понять: добродійність, соціум, соціальне середовище, соціальні відносини, соціалізація, соціальне виховання, соціальна активність, соціальна діяльність, соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальний захист, соціальний інститут, соціальне інспектування, соціальна діагностика, соціальне обслуговування, соціальна профілактика, соціальне страхування, соціальний супровід, соціальне забезпечення.

Тема 2. Професійна характеристика фахівця соціальної сфери

Професійна компетентність фахівця соціальної сфери. Соціальна компетентність як інтегральна якість майбутнього фахівця в сфері соціального забезпечення. Стадії професійної майстерності фахівця соціальної сфери: професійна підготовка, професійна адаптація, професіоналізація, професійна майстерність. Професійні вимоги до фахівця соціальної сфери. Професійні якості фахівця соціальної сфери. Особисті якості фахівця соціальної сфери. фахівця соціальної сфери: психофізіологічні, психологічні, психолого-педагогічні якості.

Основні функції фахівця соціальної сфери. Напрямки діяльності фахівця соціальної сфери. Особистісно-професійні характеристики та етика фахівця

соціальної сфери. Посадові обов'язки фахівця соціальної сфери. Професійні знання та вміння фахівця соціальної сфери.

Психологічні та морально-етичні якості фахівця соціальної сфери.

Тема 3. Нормативно-правова база соціальної роботи

Законодавство в Україні як чинник формування та розвитку механізму реалізації соціальної політики та соціальної роботи. Основи соціального законодавства. Аналіз законів про соціальний захист, гарантії, обслуговування окремих груп населення та у відповідності до конкретних соціальних проблем.

Законодавство України про сутність соціальної роботи: Конституція України, Закон України «Про соціальні послуги», Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» та інші.

Законодавство України про соціальні гарантії сім'ї, дітям та молоді: «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про охорону дитинства», «Про допомогу сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» та інші.

Законодавство України про діяльність недержавних організацій соціальної сфери: «Про об'єднання громадян», «Про благодійництво та благодійні організації», «молодіжні та дитячі організації» та інші.

Законодавство України про соціальний захист та соціальне обслуговування: «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів війни та інших громадян похилого віку», «Про охорону здоров'я в Україні», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та інші.

Законодавство України про попередження негативних явищ: «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про запобігання захворювання на СНІД та соціальний захист населення» тощо. Роль, значення та види нормативних документів Президента України, Кабінету Міністрів України, органів місцевого самоврядування з питань соціальної допомоги, соціального обслуговування, соціальної профілактики, аналізу

соціальних проблем та інших напрямів здійснення соціальної політики, реалізації завдань, мети соціальної роботи в Україні.

Тема 4. Технології соціальної роботи

Поняття технологій соціальної роботи. Класифікація технологій соціальної роботи. Етапи соціальної технології: теоретичний, методичний, процедурний. Особливості технологій соціальної роботи: гнучкість, неперервність, циклічність, дискретність. Різновиди соціальних технологій. Сутність і структура технологічного процесу.

Спеціальні технології соціальної роботи Соціальна опіка і піклування. Соціальне забезпечення. Соціальне страхування. Соціальна діагностика, експертиза і профілактика. Соціальна корекція і терапія. Соціальна адаптація і реабілітація. Соціальне моделювання і прогнозування. Соціальна освіта і навчання. Соціальне посередництво і консультування. Соціальне проектування.

Тема 5. Соціальний захист населення в Україні.

Робота в територіальній громаді. Професійні межі застосування форм та методів соціальної роботи. Особливості командної роботи: міждисциплінарні, міжвідомчі.

Пенсійне забезпечення в Україні. Соціальне страхування в Україні: види та зміст. Переваги та недоліки соціального страхування в Україні. Визначення соціального забезпечення, соціального обслуговування. Види соціальної допомоги.

Поняття «отримувача соціальних послуг» в соціальній сфері. Орієнтація на потреби, оцінка потреб отримувача соціальних послуг. Дискримінація та стереотипи отримувачів соціальних послуг соціальної сфери.

Тема 6. Особливості соціальної роботи з різними категоріями населення.

Особливості соціальної роботи з різними групами отримувачів соціальних послуг. Форми та методи роботи, їх підбір для надання послуг різним категоріям населення. Соціальне обслуговування людей похилого віку в Україні. Соціальний захист дитинства. Соціальний захист інтересів жінок. Специфіка соціальної роботи з молоддю. Особи з інвалідністю: соціальні

послуги, пільги та виплати.

Заклади соціального обслуговування: зміст діяльності та послуг.

Громадські організації як партнери в наданні соціальних послуг.

Тема 7. Комунікативні уміння як складова професійної діяльності фахівців соціальної сфери

Професійне спілкування у соціальній сфері. Ділове спілкування як процес комунікації фахівців соціальної сфери. Характеристика стилів ділового спілкування фахівця соціальної сфери. Форми ділового спілкування. Вербальні засоби спілкування та мовний етикет. Невербальні засоби спілкування. Мовні тактики переконання.

Спілкування як взаємодія соціального працівника та отримувача соціальних послуг. Емпатійне спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агарков О. А. Технології соціальної роботи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. А. Агарков [та ін.]. - Запоріжжя : Мотор Січ, 2015. - 486 с.
2. Вступ до соціальної допомоги: навчальний посібник / К.В. Дубич. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 186-208 с.
3. Герасимова Е. М. Соціальна робота зі спеціальними групами клієнтів [Текст] : навч. посіб. /, Н. Є. Доній, О. В. Тополь. - Чернігів : ЧНТУ, 2015. - 153 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Зверєвої. – К., Сімферополь : «Універсум», 2012. – 536 с.
5. Етика ділового спілкування : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко, Я. І. Юрків ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. – 507 с.
6. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн.

- /А.О. Ярошенко, Т.В. Семигіна, Н.В. Сухицька. За ред. А.О. Ярошенко. – К., НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – 289 с.
7. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування: навчальний посібник. – Х. : НФаУ, 2011. – 132 с.
 8. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. – К.: Каравела, 2011. – 368 с.
 9. Садовська Е, Ярошенко А. Формування професійної компетентності соціального працівника в умовах вищого навчального закладу/ Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова – 2018. – К. – 113с.
 10. Патинок О.П. Відповідальність в структурі діяльності фахівця соціальної сфери як пріоритетний вектор у професійній підготовці студентів: [ред. кол.: В.Б. Євтух, А.О. Ярошенко, О.В. Тополь та ін.]. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – С. 15-21.
 11. Поліщук В.А., Янкович О.І. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи: курс лекцій / В.А. Поліщук, О.І. Янкович. – Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 256 с.
 12. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота. Модуль 2 : навч. посіб. / Тимошенко Н. Є. — К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. — 264 с.
 13. Шевчук С.В. Ділове мовлення. Модульний курс: Підручник. 5-те вид. виправлене та доповнене -К.: Алерта, 2014. – 400 с.
 14. Ярошенко А.О., Андрющенко А.І., Харабет В.В. та ін. Соціальний захист населення сучасної України: проблеми та шляхи їх вирішення: монографія /Маріуполь: ПДТУ, 2017. – 246 с.